

د محترم مولوي محکم الدين د غوښتنلیک متن:

د ارشاد، حج او اوقافو وزارت محترم مقام ته!

د علمي مجمع ریاست د پام وړ!

د قدر وړه!

زه مولوي محکم الدين د محمد جمعه زوی، څه موده مخکې مې د هاشم ولد اسلم په وینا خپل موټر د هغه د یوه کار سرته رسولو په موخه، له هغه سره زما په موټر کې یو ځای له لغمان نه جلال آباد ته په لاره کې له یوې پېښې سره مخ شولو، چې په پایله کې زما موټر ته زیان ورسېد.

یاده دې وي، چې هاشم له تگ نه مخکې ماته ویلي و، چې که موټر ته څه زیان ورسیري، د دې زیان لگښت پر هغه دی او د دې خبرې شاهدان هم شته دي. اوس دغه لگښت باید څوک پر غاړه واخلي، زه محکم الدين او که هاشم؟

هیله ده، د شریعت په رڼا کې، لارښوونه راته وکړئ.

په درنښت

مولوي محکم الدين

د وزارت دمقام حکم:

دمجمع علمي ریاست! په دې اړه شرعي ځواب ورکړئ.

د ریاست کتنه او حکم: دافتاء آمریت! په دې اړه لازم اجراء ترسره کړئ

دافتاء آمریت گومارنه (محترم صدیقي او خادم صاحب) دې په اړه شرعي مالومات ورکړي.

حامدًا لله ومُصلِّيًا على رسول الله

الجواب باسم مُلهم الصواب

محترم مستفتي صاحب! په پورتنۍ موضوع کې د هاشم په نوم سپری، چې د تاوان ورکولو ژمنه او ضمانت یې کړی دی، ورباندې لازمه ده څو ستا موټر ته د اړول شوي زیان لگښت (تاوان) درکړي؛ ځکه چې که یو کس له بل سره د یو څه ژمنه له یو شي سره معلقه کړي او یا یې ضمانت وکړی، په اسلامي شریعت کې ورته (الضمان یا الوعد بالشرط) ویل کیږي، چې پوره کول یې ورباندې لازمیږي.

والدليل على ماقلناه:

- ١- عَنْ أَبِي أَمَامَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: {الزَّعِيمُ غَارِمٌ} (سنن ابن ماجه توك ٢، ٨٠ مخ (أي: ضامن لما التزمه).
 - ٢- رجل ضمن عن آخر نوابه ٠٠ فهو جائز (جامع الصغير ١ توك، ١٥٤ مخ).
 - ٣- الضَّمان: إلزامٌ بتعويض عن ضرر. فإنه يُطلق في اصطلاح الفقهاء على معانٍ متعددة، أهمها:- كفالة النفس، وكفالة المال.- وغرامة المتلفات. (غمز عيون البصائر شرح الأشباه والنظائر لابن نجيم ٢ توك ٢١١ مخ).
 - ٤- وَفِي كَافِي الْحَاكِمِ: «إِنْ قَتَلْتَ فُلَانًا خَطَأً فَأَنَا ضَامِنٌ لِدَيْتِكَ فَقَتَلَهُ فُلَانٌ خَطَأً فَهُوَ ضَامِنٌ لِدَيْتِهِ» (رد المحتار ٢١ توك/ ٦٦ مخ).
 - ٥- لَوْ قَالَ أَحَدٌ لِأَخْرَجَ: «إِذَا سَرَقَ فُلَانٌ مَالَكَ أَوْ أَنْتَفَ فُلَانٌ وَدَيْعَتَكَ، فَأَنَا ضَامِنٌ ٠٠ وَمَتَى ثَبَّتَ طَوْلِبَ الْكَفِيلِ بِالْمَالِ الْمَسْرُوقِ أَوْ الْوَدِيعَةِ الْمُتَلَفَةِ» (درر الحكام شرح مجلة الأحكام ١ توك، ٦٥٩ مخ).
- همدارنگه کومه ژمنه چې د تعلیق په صورت کې وي، پوره کول یې لازمیري. په اړه یې داسې راغلي:
- ٦- «المواعيد بصُور التعلیق تكون لازمة» (درر الحكام شرح مجلة الأحكام توك ١، مخ ٧٧).
 - ٧- «المواعيد باكتساء صور التعلیق تكون لازمة» (ردالمحتار ٤ توك، ٢٥٧ مخ).

مولوي عبدالستار (خادم)

محمد نور (صديقي)

